X kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 16)**

z dnia 9 kwietnia 2024 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 16)

9 kwietnia 2024 r.

Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, obradująca pod przewodnictwem posła **Michała Krawczyka (KO)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– sprawozdanie podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy – Kodeks wyborczy (druk nr 75).

W posiedzeniu udział wzięli: **Tomasz Szymański** sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji wraz ze współpracownikami, **Marek Wójcik** pełnomocnik zarządu Związku Miast Polskich.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agnieszka Jasińska** i **Mateusz Daszewski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Przemysław Sadłoń**, **Michał Gajewski, Karina Paśniak** i **Maria Rachuta** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Michał Krawczyk (KO):

Dzień dobry, witam państwa. Otwieram 16. posiedzenie Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Na podstawie listy obecności stwierdzam kworum.

Witam panie i panów posłów, witam zaproszonych gości. Witam pana Tomasza Szymańskiego, sekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji wraz ze współpracownikami. Witam przedstawicieli Krajowego Biura Wyborczego na czele z panią minister Magdaleną Pietrzak. Witam przedstawicieli organizacji samorządowych na czele z panem Markiem Wójcikiem ze Związku Miast Polskich.

Szanowni państwo, porządek posiedzenia został państwu posłom dostarczony i przewiduje rozpatrzenie sprawozdania podkomisji nadzwyczajnej o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy – Kodeks wyborczy, jest to druk nr 75.

Czy są uwagi do zaproponowanego porządku dziennego? Nie widzę. W związku z tym uznaję, że przyjęliśmy porządek dzisiejszego posiedzenia.

Bardzo proszę, pana posła Bartosza Romowicza o przedstawienie sprawozdania podkomisji. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Bartosz Romowicz (Polska2050-TD):

Panie przewodniczący, panie ministrze, panie i panowie posłowie, szanowni państwo, podkomisja do spraw rozpatrzenia projektu z druku nr 75 spotkała się dwukrotnie. W trakcie posiedzenia wspólnie ze wszystkimi interesariuszami: paniami i panami posłami, przedstawicielami ministerstw, ale także Krajowego Biura Wyborczego wypracowaliśmy poprawki do pierwotnego projektu brzmienia wniesionego druku. Myślę, że odbyło się to w ogólnej zgodzie i zgodnie z zasadami dobrej legislacji. Zanim przejdę do krótkiego omówienia tego, jakie proponujemy zmiany w przepisach, to chciałbym podziękować wszystkim za współpracę przy tym projekcie, a szczególnie legislatorom za dużą pomoc i za dużą elastyczność przy tym projekcie.

Jeżeli pan przewodniczący pozwoli, to krótko omówię to, jakie zmiany wprowadzamy tym drukiem, tą zmianą ustawy w przepisach prawa. W trakcie prac Komisji doszło do zmiany tytułu, zmiany nazwy ustawy, ponieważ zakładaliśmy, że będzie to ustawa nie

tylko o samorządzie gminnym i ustawy Kodeks wyborczy, jednakże po uwagach KPRM, czyli ministerstwa, dokonujemy także zmiany w przepisach ustawy o pracownikach samorządowych, o czym za chwilę.

Główna idea zmiany jest taka, że m.in. wykreślamy art. 28e, który zakłada, że wraz z wygaśnięciem mandatu wójta, wygasa mandat jego zastępcy bądź zastępców. Po ustaniu pełnienia funkcji przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta, automatycznie byli odwoływani następcy, tego nie będzie. Będzie to oznaczało, że taką osobę zastępcy będzie musiał odwołać następny wójt, burmistrz, prezydent miasta. W ten sposób utrzymujemy m.in. ciągłość władzy.

Następnie zmieniony będzie art. 28f i będzie polegał na tym, że w przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji jego funkcję, do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta, będzie pełnił zastępca wójta, a w gminach, gdzie powołano więcej, niż jednego zastępcę, pierwszy zastępca wójta.

Następnie omawiamy procedurę – jak ona ma wyglądać, że przewodniczący rady w terminie 7 dni informuje wojewodę o tym, czy objął funkcję wójta, o tym czy zrobił to zastępca, czy pierwszy zastępca i ewentualnie, czy istnieje potrzeba wyznaczenia komisarza przez Prezesa Rady Ministrów, bo takie przypadki też mogą się zdarzyć. Następnie artykuł omawia dalszy tryb postępowania.

Również został uregulowany art. 28g ust. 2. Tutaj wykreślony został ust. 2 i jest nowe brzmienie: w przypadku gdy w gminie nie powołano zastępcy wójta zadania i kompetencje wójta przejmuje osoba wyznaczona przez prezesa Rady Ministrów.

Co do kolejnych zmian, które miały miejsce, to na prośbę Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji uregulowaliśmy też sprawy, które dotyczyły innych powodów niż wygaśnięcie mandatu z powodu objęcia mandatu posła bądź senatora, bądź posła do Parlamentu Europejskiego. Z kluczowych kwestii, to dokonujemy zmiany w Kodeksie wyborczym w ten sposób, że będzie inny moment wygaśnięcia mandatu wójta. Dotychczas odbywało się to w ten sposób, że w dniu wyborów, czy te wybory były 15 października, czy 10 listopada, czy w jakimkolwiek innym dniu, to wójt, burmistrz po kilku dniach dowiadywał się, że tracił mandat z dniem wyborów. Tak naprawdę to był okres, w którym w gminach nie można było nic zrobić, bo nie było jeszcze komisarza, a już nie było wójta. Zmieniamy to w ten sposób, że wygaśnięcie mandatu następuje wtedy, kiedy w dzienniku urzędowym zostanie opublikowane obwieszczenie o wynikach wyborów, czyli tak naprawdę ten moment się przesuwa, ale przez to, że automatycznie funkcję wójta pełni zastępca wójta, to nie ma w ogóle dnia bez osoby zarządzającej gminą.

Dochodziło również do pewnych nieścisłości interpretacyjnych – czy osoba, która została wyznaczona przez prezesa Rady Ministrów, jest ona pracownikiem z powołania, czy jest ona osobą z jakiegokolwiek innego stosunku pracy i ewentualnie którego. Ani Kodeks pracy, ani ustawa o pracownikach samorządowych nie przewidują stosunku pracy z wyznaczenia. Tutaj, w ustawie o pracownikach samorządowych, jasno określamy, że taka osoba, która została wyznaczona do pełnienia funkcji wójta, burmistrza, prezydenta miasta ma umowę z powołania na czas pełnienia tej funkcji, czyli dopóki będzie pełniła tę funkcję.

Wprowadzamy też przepisy przejściowe, głównie na prośbę KPRM, kiedy komisarze, którzy są powołani w momencie wejścia w życie ustawy, przestaną pełnić swoją funkcję. Także to, kiedy ustawa wejdzie w życie – po 14 dniach od ogłoszenia.

Jeżeli macie państwo, jakieś pytania, to bardzo proszę. Jestem do państwa dyspozycji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Krawczyk (KO):

Nie widzę pytań.

W związku z tym, szanowni państwo, otwieram dyskusję. Przystępujemy do szczegółowego rozpatrzenia sprawozdania.

Tytuł ustawy. Czy są uwagi do tytułu ustawy? Nie widzę. Komisja rozpatrzyła tytuł ustawy.

Przystępujemy do rozpatrzenia art. 1. Art. 1 zmiana pierwsza. Czy są uwagi do zmiany pierwszej w art. 1? Nie widzę. Komisja rozpatrzyła zmianę pierwszą w art. 1.

Przystępujemy teraz do rozpatrzenia zmiany drugiej w art. 1. Czy są uwagi do zmiany drugiej? Bardzo proszę, Biuro Legislacyjne.

Legislator Przemysław Sadłoń:

Przemysław Sadłoń, Biuro Legislacyjne. Panie przewodniczący, szanowni państwo, w wyniku analizy zmian zawartych w projekcie, w trakcie analizy, której dokonywaliśmy wspólnie z przedstawicielami resortu, doszliśmy do wniosku… Tak naprawdę to ta uwaga dotyczy zmiany trzeciej, ale pośrednio także zmiany drugiej, dlatego w tym momencie zabieram głos. Propozycja, która jest zawarta w zmianie trzeciej wydaje się być nadregulacją, co więcej, mogłaby prowadzić do pewnych niespójności. W związku z czym proponowalibyśmy zrezygnować ze zmiany trzeciej, ale w konsekwencji zrezygnować ze zmiany zawartej lit. b zmiany drugiej, co powodowałoby utrzymanie ust. 6 w art. 28g w dotychczasowym brzmieniu. Krótko mówiąc – rezygnacja dotyczyłaby… Inaczej, nie skreślalibyśmy części wspólnej w ust. 6 art. 28g oraz nie dodawalibyśmy ust. 1 w art. 29. Poprawka polegałaby na skreśleniu lit. b w zmianie drugiej oraz skreśleniu zmiany trzeciej. Dziękuję.

Oczywiście proszę o odniesienie się ministerstwa do tej propozycji. Jeżeli państwo posłowie przychylilibyście się do tego wniosku, to wymagałoby to przyjęcia w formie poprawki. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Krawczyk (KO):

Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Tomasz Szymański:

Wysoka Komisjo, panie przewodniczący, tak, faktycznie jesteśmy po rozmowie, przychylamy się do tej propozycji pana mecenasa. Jednak celem uzupełnienia, oddaję głos panu dyrektorowi Szymonowi Wróblowi.

Zastępca dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Szymon Wróbel:

Dziękuję bardzo, panie ministrze. Proponowany w sprawozdaniu ust. 1a w art. 29 odnosi się do dwóch sytuacji uregulowanych ustawą o samorządzie gminnym. Pierwsza sytuacja dotyczy wygaśnięcia mandatu wójta, którą regulujemy nowym brzmieniem art. 28f zawartym w niniejszym sprawozdaniu. Chodzi o okres, w którym osoby pełniące funkcję wójta w przypadku wygaśnięcia mandatu są uprawnione do wykonywania tych kompetencji. Druga sytuacja, do której odnosi się ten przepis, to przemijająca przeszkoda w wykonywaniu kompetencji wójta i również z jednej strony odnosi się do kompetencji zastępcy wójta, a z drugiej strony do osoby wyznaczonej przez prezesa Rady Ministrów. W obu tych sytuacjach, czyli wygaśnięcie mandatu wójta i przemijającej przeszkody, ten przepis określa tę samą datę ekspiracji ich uprawnień poprzez sformułowanie, że pełnią oni te obowiązki do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta. To nie jest prawda w przypadku przemijającej przeszkody, ponieważ w przypadku tego przepisu zastępca wójta albo osoba wyznaczona przez premiera wykonuje zadania i kompetencje wójta tylko i wyłącznie w czasie tej przemijającej przeszkody, czyli np. w czasie choroby wójta, w czasie przebywania w areszcie. Jeżeli wójt wraca z aresztu, to po prostu wraca i ta osoba traci uprawnienie do wykonywania tych kompetencji. Formalnie to nie jest nowo wybrany wójt, czyli to jest ten stary, który wyszedł z aresztu albo wyzdrowiał. Mamy tutaj pewnego rodzaju kolizję, którą stwarza ten art. 29 ust. 1a. Poprzez usunięcie go ze sprawozdania te przepisy będą bardziej klarowne i spójne. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Krawczyk (KO):

Dziękuję. Bardzo proszę, pan poseł Marek Chmielewski.

Poseł Marek Jan Chmielewski (KO):

Po tych uzasadnieniach proponuję przejąć tę poprawkę przez posłów koalicji, aby wprowadzić ją do zmiany drugiej.

Przewodniczący poseł Michał Krawczyk (KO):

Dziękuję. Czy są jeszcze głosy w dyskusji w tej sprawie?

Jeśli nie ma, to poddam tę poprawkę pod głosowanie. Poprawka polega na skreśleniu lit. b i zmiany trzeciej w art. 1. Kto z państwa jest za? Bardzo proszę. Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję.

Głosowało 16 posłów. Za – 16, przeciw – 0, wstrzymało się – 0. Przyjęliśmy poprawkę.

Przechodzimy do rozpatrzenia zmiany czwartej w art. 1. Bardzo proszę, pan poseł Marek Chmielewski.

Poseł Marek Jan Chmielewski (KO):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Zniknęła poprawka nr 3, ale proponujemy, aby w miejsce tej poprawki pojawiła się poprawka, która musi doprecyzować coś, co w pewnym momencie może w części przeoczyliśmy, ale jednak uznajemy, że trzeba tego dokonać. Chodzi o uregulowanie kwestii odwołania ze stanowiska wójta, zastępcy pełniącego funkcję organu wykonawczego w imieniu. Są takie sytuacje, w których ten zastępca zgodnie z projektem, który za chwilę przeczytam, powinien zostać odwołany. Jeżeli pan przewodniczący pozwoli, to przeczytam treść całej poprawki, wtedy będzie to czytelne. Ona polega na tym, że w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz.U. z 2023 r., pozycja czterdziesta z podniesionymi zmianami, po art. 28h dodaje się art. 28i w brzmieniu. Art. 28i ust. 1 – zrzeczenie się funkcji lub wystąpienie jednej z przyczyn skutkujących wygaśnięciem mandatu wójta, o których mowa w art. 492 §1 pkt 2, pkt 4-7 i pkt 10 ustawy Kodeks wyborczy w czasie pełnienia funkcji wójta albo wykonywania zadań i kompetencji wójta przez zastępcę wójta jest równoznaczne z odwołaniem ze stanowiska zastępcy wójta. W ust. 2 wojewoda stwierdza odwołanie zastępcy wójta z przyczyn, o których mowa w ust. 1 w drodze zarządzenia. Ust. 3 – od zarządzenia wojewody o odwołaniu zastępcy wójta z przyczyn, o których mowa w ust. 1 zainteresowanemu przysługuje skarga do sądu administracyjnego w terminie 7 dni od dnia doręczenia zarządzenia. Skargę wnosi się za pośrednictwem wojewody. Ust. 4 – sąd administracyjny rozpatruje skargę, o której mowa w ust. 3 w terminie 14 dni od dnia jej wniesienia. Skargę kasacyjną wnosi się w terminie 14 dni. Naczelny Sąd Administracyjny rozpatruje skargę kasacyjną w terminie 30 dni. Ust. 5 – odwołanie zastępcy wójta z przyczyn, o których mowa w ust. 1 następuje z dniem uprawomocnienia się wyroku sądu administracyjnego oddalającego skargę, o której mowa w ust. 3 albo upływem terminu do jej wniesienia.

Przewodniczący poseł Michał Krawczyk (KO):

Bardzo dziękuję. Stanowisko rządu….

Sekretarz stanu w MSWiA Tomasz Szymański:

Szanowni państwo, Wysoka Komisjo, jest to doprecyzowanie przepisów, gdzie następuje ta przesłanka przemijającej przeszkody i wyraźnego wskazania podmiotu, który mógłby odwołać zastępcę wójta w związku ze złożeniem rezygnacji lub wystąpieniem jednej z przesłanek, o których mówił pan poseł Chmielewski. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Krawczyk (KO):

Dziękuję. Bardzo proszę, pan poseł Bartosz Romowicz.

Poseł Bartosz Romowicz (Polska2050-TD):

Jedno zdanie, przepis jest oczywiście nieznany. Natomiast to jest rozwiązanie takiej sytuacji, gdyby zastępca wójta pełniący funkcję wójta poczynił pewne kroki i tyle. To jest doprecyzowanie, że bez tego artykułu osoba pełniąca funkcję wójta jako zastępca wójta jest tak naprawdę nieodwołalna. Dzięki temu można powiedzieć, że jest pod kontrolą. Jest procedura odwoławcza.

Przewodniczący poseł Michał Krawczyk (KO):

Dziękuję. Czy są jeszcze głosy w dyskusji? Bardzo proszę, Biuro Legislacyjne.

Legislator Przemysław Sadłoń:

To jest kwestia o charakterze merytorycznym i do jako takiej się nie odnosimy. Natomiast ta propozycja wymaga korekt o charakterze redakcyjnym. Żeby oszczędzić państwu czasu, jeżeli Komisja upoważni Biuro i przyjmie tę poprawkę kierunkowo, to byśmy nanieśli take korekty o charakterze niewpływającym na meritum tej poprawki na etapie

przygotowywania sprawozdania. Chodzi m.in. o uzupełnienie odesłania o datę, w ust. 1 jest odesłanie do Kodeksu wyborczego, należy dodać w tym przepisie datę tej ustawy – chodzi o tego rodzaju kwestie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Krawczyk (KO):

Dziękuję. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, to uznam, że Komisja upoważniła Biuro Legislacyjne do wprowadzenia tych zmian, o których mówił pan mecenas. Nie słyszę sprzeciwu. Bardzo proszę pana posła Marka Chmielewskiego o przekazanie poprawki do sekretariatu Komisji.

Jeśli nie ma więcej głosów, poddam pod głosowanie wprowadzenie zmiany trzeciej w miejsce zmiany trzeciej, którą wcześniej skreśliliśmy z art. 1 w brzmieniu przedstawionym przez pana posła Marka Chmielewskiego. Kto z państwa jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję.

Głosowało 15 posłów. Za – 15, przeciw – 0, wstrzymało się – 0.

Bardzo dziękuję, dodaliśmy zmianę trzecią w art. 1.

Przechodzimy do rozpatrzenia zmiany czwartej. Czy są głosy w dyskusji? Pan mecenas, bardzo proszę.

Legislator Przemysław Sadłoń:

Jeżeli chodzi o zmianę czwartą, to mamy propozycję drobnej korekty o charakterze redakcyjnym. W punkcie pierwszym i drugim po wyrazach „wynikach wyborów" proponujemy dodać wyraz „wójta", tak aby nie było wątpliwości, że chodzi o obwieszczenie komisarza dotyczące wyboru wójta w ust. 4 tego przepisu, że to sformułowanie jest właśnie w kontekście wyników wyborów. Jeżeli państwo to podzielacie, to można traktować tę korektę o charakterze redakcyjnym. Biuro wprowadzi ją na etapie sporządzania sprawozdania. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Michał Krawczyk (KO):

Czy jest sprzeciw do wprowadzenia takiej korekty? Nie słyszę. Komisja upoważniła Biuro Legislacyjne do wprowadzenia tej korekty.

Stwierdzam, że zmiana czwarta w art. 1 została rozpatrzona przez Komisję.

Przechodzimy do art. 2. Czy są zgłoszenia poprawek w dyskusji do art. 2? Nie ma.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła art. 2.

Przechodzimy do art. 3 zmiany pierwszej. Czy są uwagi do zmiany pierwszej w art. 3? Nie widzę.

Informuję, że Komisja rozpatrzyła zmianę pierwszą w art. 3.

Przechodzimy do zmiany drugiej. Czy są uwagi do zmiany drugiej w art. 3? Nie widzę.

Komisja rozpatrzyła zmianę drugą w art. 3.

Przechodzimy do art. 4. Czy są uwagi do art. 4? Bardzo proszę, pan minister.

Sekretarz stanu w MSWiA Tomasz Szymański:

Jeżeli można, panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, w art. 4 w pkt 2 mam propozycję zmiany. Pierwotny zapis brzmi: osoby wyznaczone przez Prezesa Rady Ministrów do pełnienia funkcji organów jednostek samorządu terytorialnego, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, wykonują zadania i kompetencje tych organów do czasu ustania przemijającej przeszkody, o której mowa w art. 28g. Szanowni państwo, sugestia i propozycja jest taka, żeby zamienić wyrazy „organów jednostek samorządu terytorialnego" na doprecyzowanie i wskazanie określone „wójta, burmistrza lub prezydenta" ze względu na to, że organami jednostek samorządu terytorialnego mogą być organy kolegialne np. zarządy powiatów jako organ wykonawczy.

Przewodniczący poseł Michał Krawczyk (KO):

Bardzo dziękuję. Pan poseł Marek Chmielewski.

Poseł Marek Jan Chmielewski (KO):

W takim razie zgodnie z tą sugestią przyjmujemy poprawkę zamieniającą określenie „organów jednostek samorządu terytorialnego" na wskazanie właściwych organów, czyli wójt, burmistrz, prezydent.

Przewodniczący poseł Michał Krawczyk (KO):

Dziękuję. Czy są jeszcze głosy w dyskusji? Jeśli nie, to poddam tę poprawkę pod głosowanie.

Kto z państwa jest za przyjęciem tej poprawki? Bardzo proszę. Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję.

Głosowało 15 posłów. Za – 15, przeciw – 0, wstrzymało się – 0.

Poprawka została przyjęta.

W ten sposób rozpatrzyliśmy art. 4.

Przechodzimy do rozpatrzenia art. 5? Czy są uwagi do tego artykułu? Nie widzę.

Stwierdzam, że art. 5 został rozpatrzony przez Komisję.

Szanowni państwo, zamykam dyskusję i poddaję pod głosowanie wniosek o przyjęcie całego projektu ustawy wraz z przyjętymi poprawkami.

Kto z państwa jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję.

Głosowało 17 posłów. Za – 17, przeciw – 0, wstrzymało się – 0.

Stwierdzam, że projekt ustawy został przyjęty przez Komisję.

Na posła sprawozdawcę proponuję przewodniczącego podkomisji pana posła Bartosza Romowicza. Czy pan poseł wyraża zgodę?

Poseł Bartosz Romowicz (Polska2050-TD):

Wyrażam zgodę, ale zaznaczam, że będę także jako poseł wnioskodawca, więc będę w dwóch rolach.

Przewodniczący poseł Michał Krawczyk (KO):

Szanowni państwo, dziękuję wszystkim państwu, podkomisji za sprawne przeprocedowanie tego projektu ustawy i za taką zgodność, w jakiej przyjęliśmy ten projekt.

Bardzo dziękuję, zamykam posiedzenie Komisji.